

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/67/2016
Identifikačné číslo spisu: 2016200167
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2016200167.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, právnej veci navrhovateľa: Z. Z., I. XXX/XX, Z., proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o vdovecký dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. júna 2016, č.k. 23Sd/28/2016-20, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 15. júna 2016, č.k. 23Sd/28/2016-20, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom z 15. júna 2015, č.k. 23Sd/28/2016-20, potvrdil podľa § 250q ods. 2 OSP rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16. februára 2016, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť o vdovecký dôchodok podľa § 293dn ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že podľa § 293dn ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 407/2015 Z.z. vdovec má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá zomrela pred 1. januárom 2004, ak mu nárok na vdovecký dôchodok nevznikol podľa právnych predpisov účinných pred 1. januárom 2016 alebo mu nárok na taký vdovecký dôchodok zanikol a dovŕšil dôchodkový vek alebo bol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% a táto invalidita trvá aj po 31. decembri 2015. Dôchodkový vek navrhovateľ dovŕši 9. februára 2020. Pretože nedovŕšil dôchodkový vek a ani nebol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%, nespĺnil podmienku nároku na vdovecký dôchodok uvedenú v § 293dn ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Nárok na vdovecký dôchodok mu preto

nevznikol.

Krajský súd preskúmal zákonnosť postupu a rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Z obsahu spisu zistil, že manželka navrhovateľa zomrela 25. augusta 2001 ako invalidná dôchodkyňa. Spolu vychovali tri deti. Vzhľadom k tomu, že v zmysle § 293dn ods. 1 zákona o sociálnom poistení nespĺňa jednu z podmienok a to, že nedovŕšil dôchodkový vek, ani nebol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%, čo v konaní nebolo sporné, odporkyňa rozhodla správne, keď zamietla žiadosť o vdovecký dôchodok. V danom prípade nebolo možné aplikovať navrhovateľom namietané ust. § 74 zákona o sociálnom poistení, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 2004 a manželka navrhovateľa zomrela 25. augusta 2001, teda pred účinnosťou tohto zákonného ustanovenia. Krajský súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Mal za to, že nový zákon v ustanovení § 293dn platný od 1. januára 2016 mal za úlohu zrovnoprávniť vdovcov, ktorých manželka zomrela pred rokom 2004 s tými, ktorých manželka zomrela po tomto dátume. Krajský súd preto v rozsudku nesprávne uvádza zákonné podmienky uvedené v § 293n, ktorý sa ho netýka. Starý zákon vyžadoval kumulatívne splnenie dvoch častí podmienok, v prípade odvolateľa dosiahnutie 62 rokov a manželka zomrela ako invalidná dôchodkyňa. Ak by platila podmienka o „kumulácii“, tak by nový zákon nemusel vzniknúť, pretože by sa nikoho netýkal. Jednu zo zákonných podmienok, a to že manželka zomrela ako invalidná dôchodkyňa splnil. V ďalšom poukázal na siedmy oddiel Ústavy SR, a z dôvodu diskriminačného a protiústavného rozhodnutia žiadal o zrušenie rozsudku a priznanie vdovského dôchodku od 31. júla 2006.

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť z dôvodov uvedených v preskúmanom rozhodnutí.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti o vdovecký dôchodok zo dňa 12. januára 2016 podľa § 293dn ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 407/2015 Z.z.

Vdovecký dôchodok je dôchodková dávka, ktorej účelom je pomôcť vdovcovi prekonať zmenenú ekonomickú situáciu, do ktorej sa dostal v súvislosti so smrťou manželky. Nárok na vdovecký dôchodok sa odvodzuje z nároku zomrelej manželky na starobný, alebo invalidný dôchodok. Nie je pritom rozhodujúce, či manželka pred svojou smrťou niektorý z uvedených dôchodkov poberala alebo len splnila podmienky nároku na jeho poberanie.

Podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 4507/2015 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2016 má na vdovecký dôchodok nárok vdovec,

- ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004,
- nevznikol mu nárok na vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2016 alebo mu zanikol nárok na vdovecký dôchodok a o dovŕšil dôchodkový vek alebo

o bol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% a táto invalidita trvá aj po 31. decembri 2015,

a ak jeho manželka

- ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov,
- ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov alebo
- zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Nárok na vdovecký dôchodok a jeho výplatu vzniká:

- od 1. januára 2016, ak pred týmto dňom vdovec splnil niektorú z podmienok nároku na vdovecký dôchodok, alebo

- odo dňa splnenia aspoň jednej z podmienok nároku na vdovecký dôchodok, ak bola táto podmienka splnená po 31. decembri 2015.

Zo spisov odvolací súd zistil, že navrhovateľ dňa 12. januára 2016 podal žiadosť o vdovecký dôchodok. Tento žiadal priznať od júna 2000 po nebohej manželke W. Z., ktorá poberala invalidný dôchodok, a ktorá zomrela 25. augusta 2001.

Odporkyňa posúdila žiadosť podľa § 293dn ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 1. januára 2016. Z dôvodu, že v čase smrti manželky a ani v čase spísania žiadosti o vdovecký dôchodok 12. januára 2016, resp. po 31. decembri 2015 navrhovateľ nedovŕšil dôchodkový vek, a nebol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a táto invalidita trvá aj po 31. decembri 2015, žiadosť o vdovecký dôchodok zamietla z dôvodu, že nebola splnená ani jedna zákonná podmienka.

Zo spisov nevyplýva, či navrhovateľovi vznikol mu nárok na vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2016 alebo mu zanikol nárok na vdovecký dôchodok, ďalej nevyplýva či bol navrhovateľovi priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol mu nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006.

Odporkyňa pri rozhodovaní o žiadosti navrhovateľa o vdovecký dôchodok z 12. januára 2016, tak ako to správne zistil a konštatoval aj krajský súd v rozsudku, ktoré navrhovateľ napadol odvolaním, konala a rozhodla v súlade so zákonom podľa § 293dn zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z.. Odporkyňa správne zistila, že v predmetnej veci nie sú splnené ďalšie zákonné podmienky, a to že žiadateľ o vdovecký dôchodok dovŕšil dôchodkový vek a nebol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% a táto invalidita trvá aj po 31. decembri 2015.

Námietka navrhovateľa uplatnená v odvolaní spočívajúca v tom, že vdovci ktorí ovdoveli po roku 2004 a majú tri deti, alebo dosiahli vek 52 a majú dve deti, doteraz poberajú vdovecký dôchodok, že zákon diskriminuje vdovcov, je preto neopodstatnená.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia tak správne konštatoval, že navrhovateľ podmienky pre priznanie vdoveckého dôchodku podľa § 293dn ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nesplnil.

Odvolací súd sa stotožnil so zistením a právnym posúdením preskúmaného rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16. februára 2016 o zamietnutí žiadosti o vdovecký dôchodok podľa § 293dn ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 407/2015 Z.z.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je v súlade so zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 407/2015 Z.z., a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1, 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP, ako vecne správne, potvrdil.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá OSP, ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 491 ods. 1, 2 SSP tak, že neúspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.